CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

श्रीः

श्रीउग्रतारास्तवकः

संस्कृत भाषा र नेपाली भाषा

सुधरो

(मन्दाकान्ता र शार्दूलविक्रीडित छन्दमा)

प्रणतस्य जनस्य जायते ।
न हि कुत्रापि दवीयसी क्षमा ॥

क्षमायाचक

हेमन्तराम भट्टराई

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

(१९)

नेपाल कैटलग
2 SG/92/20

श्री उग्रतारास्तवकं प्रारभ्यते

संस्कृते नेपालीय भाषायाम् च पद्ये लिखितम्

दश संख्या–महाविद्यान्तर्गतं तारिकास्तवम् श।
लिखन्नहं भक्तजन–स्नेहान्वग्भावमाश्रये ।।१।।

अनधीतिविरसगीरबोधहतधीरपि ।।
यद्यप्यहं सरस्वत्याः कृपा–सिधुंसमाश्रये ।।२।।

तारायाःपाद–धूलि–धूसरस्फालदेशको ।।
भवितुमीहमानो भक्ताशीर्वादमाश्रये ।।३।।

लेखक।–
भू. पू. प्रमुख अधिकृत कविराज हेमन्तराम भट्टराई
कमलादि टुकूचा नेपाल

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

दृग् गोचरीकर्त्तु मशक्ति दोषता ।
स्वकीय–मुद्रापक–दृष्टि–दूष्यता ।।
अत्रैनयो र्मेलन–जात–विकृति ।
रापद्यते चेत् सुधिया भिषज्यताम् ।।१।।

प्रार्थी–

प्रमुख अधिकृत कविराज

हेमन्तराम भट्टराई एल्. ए. एम्. एस्.

कमलादि टुकूचा

चिकित्सकस्येति कृतिः सलीलम् ।
प्रोत्साहयध्वं गुणमात्र भाजः ।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

कविराज कृष्णकान्त अधिकारी आयुर्वेदाचार्य
वरिष्ट आयुर्वेद अधिकृत
स्वा. मं. स्वा. से. विभाग (आयुर्वेद शाखा)
वहादुर भवन, फो नं. १५०६८
हाल:– विशेष अधिकृत,
गुठी संस्थान (काज) ।

लैनचौर,
काठमाडौं, नेपाल ।
मितिः– २०३५ ।

सुहृद्व र कविराज पं. हेमन्तराम भट्टराई महोदयको शुद्ध हृदय स्रोतस्विनीवाट निसृत श्री उग्रतारास्तवक संस्कृत वाङ्मयमा र नेपाली राष्ट्र भाषामा समानार्थक रूपले स्रग्धरा तथा शार्दूल विक्री डित छन्दमा प्रवाहित माधुर्यमय पयको आस्वादन पाईने कवितामय स्तोत्र देख्ने सौभाग्य पाएँ ।

विद्वान् लेखकको पद्यावलीमा कुनै अंशमा सरल सुवोध जस्तो नदेखिए तापनि प्रौढ र आकर्षक गुण हुनाले सत्प्रयास ज्यादै प्रशंसनीय छ ।

संस्कृत र भाषा दुवैथरी पद्य रचनामा आफ्नो श्लाध्य प्रतिभा प्रदर्शन गरेर कविराजजीले वास्तवमा कविराजसंज्ञालाई सार्थक वनाउनु भएकोमा धन्यवाद दिनु पर्छ ।

अरू रचनामा र भगवत् भक्तिरस भावित भावनामय स्तुतिमा ठूलो अन्तर पर्ने कुरा विद्वान् विवेकीको अनुभवले स्वतः देखाउँछ ।

भगवान् वेदव्यासको उक्ति छ– ठीक ठाउँमा शब्द नमिलाइकनकविता वनाए पनि परमात्माको महिमाको नाम अंकित छ भने त्यस्तो रचना सर्वोत्तम ठहरिन्छ । त्यस्तो कविता पाठवाट जनताको पाप (मलिन संस्कार) विनष्ट हुन्छ । त्यसैले सज्जनहरू परमात्मांको नामांकित कविता सुन्दछन्, गान गर्छन्, ग्रहण गर्छन् ।

"स वाग्विसर्गो जनताघसंल्पवो यस्मिन् प्रतिश्लोक मबद्धवत्यपि"

क

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

नामान्यनन्तस्य यशोऽङ्कितानि यच्छृण्वन्ति गायन्ति गृहणन्ति साधवः (भागवत कविता रचनामा हुने क्षणिक चित्तको एकाग्रतामा प्रतिबिंबित आनन्दमा कविहरू मस्तरहंछन् भने दश महाविद्याकी अन्यतम भगवती उग्रताराको स्तुतिमय कवितामा हुने शान्त निश्चल विवेक प्रधान अन्तकरणमा प्रकाशित हुने उत्कृष्ट आनन्दको महिमा चाख्न भक्त भावुक कविको स्थिति स्वयं आफुलाई बिर्सेर देवीमय बन्ने त्यो दिव्य महिमाको कल्पना मात्र गर्दा पनि नतमस्तक हुनु पर्ने कुरा सबैले स्वीकार गर्नु पर्छ ।

यस्तो स्तवन चिन्तनबाट सबै भक्तको हृदयमा रहेको अज्ञानान्धकार उग्र-ताराको चमकले विलीन भएर भित्र बाहिर उज्यालो प्रदान गर्न सकोस् यही यही शुभाकांक्षा समर्पण गरी यसको प्रकाश र प्रचार यथाशीघ्र हुन सकोस् भन्ने शुभ कामना व्यक्त गर्छु ।

(कृष्णकान्त)

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

भूमिका

श्री उग्रतारा स्तवकको लेखक कविराज हेमन्तराम भट्टराईले आवाल कालको भावना र पूर्वजन्मको संस्कार र अधिकारीहरूका सत्संगतका प्रभावले गर्दा प्रमुख कविराज पदमा सरकारी सेवावाट मुक्त भएपछि लब्धावकाश समयमा श्री उग्रताराका भक्तहरू नेपालमा धेरै भएका हुनाले र उनीहरूले अभीष्ट देवता श्री उग्रतारा भनी मानिएका सुनेकाले श्री उग्रताराको स्तवक लेखेर उनीहरूका सामु राखी उनीहरूका प्रेरणा र सहयोगद्वारा प्रकाशित गर्न पाए आफूलाई अतुल तृप्ति र अमन्द आनन्द पाउँला भनी श्री उग्रताराको स्तवक लेख्न कलम चलाउन उनै भवगवतीको प्रेरणा पाएको हुँ ।

एकदिन एक भक्तका कृपाले श्री वज्रयोगिनी माताको दर्शन गर्न मणिचूड पर्वतमा जाँदा उज्जैन अवन्ती नगरी मा विक्रमादित्य राजालाई रातमा स्वप्ना हुँदा नेपालमा तत्कालीन स्वयं प्रभा नगरीमा स्वयंव्रत राजाले दिनहूँ श्री वज्रयोगिनी माताहरूलाई आफ्नो मासु तारेर नित्य खुवाउने गरेको विक्रमादित्यले देखि स्वयं सवेरै सेतो घोडा चढेर त्यहाँ पुगी आफ्नो मासु तारेर खुवाउना साथ पुगेका स्वयं व्रतराजाराई श्री वज्रयोगिनीले आफ्नो पुरानो भक्त स्वयंव्रतराजालाई वानस्प्रस्थ्यमा पठाई नेपाल राज्यको वाग्डोर विक्रमादित्यलाई चलाउन लगाएर रहेकोमा विक्रमादित्यको शिर उडेर श्री वज्रयोगिनी माई कहाँ उडेर आएर रहेको साँखु मन्दिरको माथि कराही घोप्टचाई रहेको रहस्य सुनी श्री उग्रतारा प्रति दृढ आस्था र दृढ भक्ति प्रीति वढ्न गई श्री उग्रताराको स्तवकमा स्वरूप परिच्छेद, पूजा परिच्छेद, स्तुति परिच्छेद, प्रार्थना परिच्छेद, भक्ति परिच्छेद, ज्ञान परिच्छेद, वैराग्य परिच्छेद, भावना परिच्छेद, सिद्धि परिच्छेदमा भाग गरी संस्कृत र नेपाली भाषामा श्लोकमा लेखी तत्कालीन प्रमुख सचिव श्री कल्याण विक्रम अधिकारीज्यू-लाई दर्शाउन पाएको हुँ ।

तत्संगमा उहाँको मुखवाट पिताजी स्वर्गीय वोध विक्रम अधिकारीको निजी धर्म प्रति आस्था र श्री उग्रतारा प्रति परम प्रीति भएको सुन्न पाउँदा निज अधिकारी-

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

ज्यूको पैतृक संस्कारले झनझन उर्लंदो भक्ति परीवाह स्त्रोतस्तरंगिणी देख्दा खुशी लाग्यो उहाँले म छापी प्रकाश गरिदिनेछु भन्नु भएको थियो ।

मेरो मृदित मल र माया भएको मन नहुँदा त्यस बखत खोजी नगरी त्यसै राखी अन्यत्र धाई छाप्न नपाई चक्कर खाई त्यसै राखी छोडेकोमा वर्तमान गभर्नर-ज्यू श्री कल्याण विक्रम अधिकारीज्यूबाट पुनः पुनः पिताजी श्री बोध विक्रम अधिकारीज्यूको पुण्य स्मृति गरी प्रकाश गरिदिनु भएको हुनाले श्री तारा प्रति भक्ति विभोर हुनु भएको उहाँको सर्वतो भावले इह र परत्र कल्याण चिताई यस भूमिकाको इतिश्री गर्दछु ।

भूयादजस्रं भवतां समुन्नतिः ।
स–पुत्रपत्न्या च समन्वितानाम् ।।
कल्याणकृत्कर्म्मसु कौशलन्ते ।
तारा– कृपातो भवतात् प्रपूर्णम् ।।१।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

श्री उग्तारायाः प्रादुर्भावः

संस्कृत

विश्व व्यापक वारिमध्यविलसच्छ्वेताम्बुजन्मस्थिताम् ।
कर्त्री, खड्ग कपाल नीलनलिनैराजत्करामिन्दुभाम् ।।
काञ्ची कुण्डलहार कंकणलसत्केयूर मञ्जीरताम्
प्राप्तैं नागवरैर्विभूषिततनू मारक्तनेत्रत्रयाम् ।।१।।

पिङ्गोग्रैकजटां लसत्स्वरसनां द्रंष्ट्राकरालाननाम् ।
चर्म्मद्वैपिवरंकटौविदधतीं श्वेतास्थिपट्टालिकाम् ।।
अक्षोभ्येण विराजमानशिरसं स्मेराननाम्भोरुहाम् ।
तारां शावहृदासनां दृढकुचामम्वांत्रिलोक्याः स्मरेत् ।।२।।

नेपाली

पानी–पानि धरातल हुंदा केन्द्रस्थ श्वेताम्वुज ।
प्रादुर्भाव भयो र त्यै कमलमा राखेर पादाम्वुज ।।
कैंची, खड्ग, कपाल, नीलककमल यी चार हात्माधरी ।
काञ्वी, कुण्डल, हार, कङ्कण अनी वाजू लगाई भरी ।।१।।

ठूला वासुकितेजि नागहरू छन् त्यो झल्किदों देहमा ।
ज्यादा लाल प्रवाल वर्णसरि छन् तीतीनका नेत्रमा ।।
अग्लो पिंगल वर्ण उग्रभरिको जस्को जटाजूट छन् ।
जिञ्ग्रो वाहिर देखिने वदन हुन् द्रष्ट्रा छटायुक्त झन् ।२।।।

हस्ति त्वत्कटिमा छ वस्त्र जसका श्वेतास्थि पट्टालिका ।
मुहार्मा अति मुस्कुराहट तथा दार्ढयस्थिति स्तन्यमा ।।
जस्का मस्तकमा विराज रहने अक्षोभ्य जो तत्वछ ।
तीन् लोक्की जननी म पर्छु शरण पाउ परीसक्तछ ।।३।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

श्रीउग्ताराको प्रादप्रपन्न

गभर्नर श्रीकल्याण विक्रम अधिकारीज्यू,

मुद्रापकाय प्रेरक मुपर्न्युक्त महोदयं प्रति लेखकस्य आशी:

अधिकृतकुलजात स्तेपिता प्राज्ञ आसीत् ।
गृह, सुत मनुकूलं तारिका–भक्त जाया ।।
ननु कुसुम सुगन्धं हेमनीव त्वयिस्यात् ।
यदि तव दृढलीना ह्युग्तारासु भक्ति: ।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

विषयानुक्रम

क्र.सं.		पेज
१.	पूजा परिच्छेद	१–९
२.	स्वरुप परिच्छेद	१०–११
३.	स्तुति परिच्छेद	१२–१५
४.	प्रार्थना परिच्छेद	१६–१८
५.	भक्ति परिच्छेद	१९–२२
६.	ज्ञान परिच्छेद	२३–२७
७.	वैराग्य परिच्छेद	२८
८.	भावना परिच्छेद	२९–३०
९.	सिद्धि परिच्छेद	३१

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

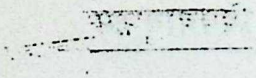

Jayatu Sanskritam, Kathmándu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

उग्रतारा स्तवकः

पूजापरिच्छेदः

संस्कृत

ब्रह्माण्डेस्मिन् समस्ते परितट मखिले स्थावरे जंगमे वै
सर्व्वत्रैवं हि व्याप्ता त्वमसि गिरिसुते ? भिन्नकैवल्यरूपा ।।
यत्र त्वं विद्यसेनो तदखिल भुवने वस्तु सर्व्वत्र नैव ।
एतादृश्याः किमर्थं कथमपि विदधे ते सदाऽऽवाहनञ्च ।।१।।

नेपाली

यत्रो ब्रह्माण्ड सारा सकल वरिपरि स्थावरै जंगमैमा ।
साराको शक्ति रूप्ले सकल सङ्गतछौ भिन्नभै एकतामा ।।
तिम्रो सत्ता न भेको अरु कुन नहिछन् त्यो छ हो वस्तु शून्य ।
तिम्रो आह्वान गर्दै किन कसरि रहूँ व्याप्ति तिम्रो छ धन्य । ।।१।।

संस्कृत

एतद्विश्वं विशालं विततविविधकं तारिकेऽधिष्टितं ते ।
नास्ति त्वत्तोऽतिरिक्तं जगति विततकं सर्व्वमाधारिके त्वम् ।।
एतादृक्षासि तारे ? कथमपि मनसा भावयन् दिव्य पीठम् ।
लज्जायुक्तोऽपि रागात्कुशमपि पुरतः सज्ज एवार्पणाय ।।२।।

नेपाली

देख्ता यत्रो ठूलो हो थरि थरि सङ्को यो अधिष्ठान विश्व ।
तिम्रो वाहेक छैनन् अरू हरू पनि कुन् सर्व्वआधेय विश्व ।।
यस्ती तारे ? तिमीमा मन कसरि दिई दिव्य संझेर पीठ ।
साह्रै लज्जा छ मातः चरणः कमलमा लीदिनोस् यो पवित्र ।।२।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

विश्वव्याप्ताऽम्बुमध्या त्प्रकटित सुतनो ? तारिके ? त्वां विचिन्त्य ।
पाद्यं पादार्हमेवं कथमपि मनसा कल्पितं भावनाभिः ।
नाना नद्याहृताम्भो जलततिविलसद् ह्यर्पये प्रेम–भक्त्या ।
मात स्त्वत्पाद–पद्म–प्रसर जल–पिपासा हि मां बाधतेऽद्य ।।३।।

नेपाली

सारा ढाक्ने भएको जलमय जगतै बीच भाग् देखि आफै ।
पैदा वाली तिमीमा पदधुन मनदी भावना शुद्ध साफै ।।
नाना गंगा नदीका जलकर तलले भक्तिसाथ् प्रेम मल्ले ।।
अर्पन्छु लौपिपासा मकन हरिदिनोस् पाउको शुद्ध जल्ले ।।३।।

संस्कृत

नैवार्घोविद्यते ते नहिच तव सपर्य्याविधानं न मूल्यम् ।
एता दृश्याः करेषु कथमहह मुधा चार्पयाम्येक मर्घ्यम् ।।
लज्जायुक्तया र्चनाया स्तृण जल सहितं भाण्डपात्रं करेण ।
धृत्वाऽहं भ्रामयामि तवतनु मतनुं केवलं भक्तिनम्रः ।।४।।

नेपाली

तारे ? मोल् छैन पूजा नतछ अनि अरू हौ तिमी नै अमूल्य ।
तिम्रा चारै भुजा छन् अब म गरूं कसो तृण्कणा अम्बुतुल्य ।।
यस्तो एकपात्र हात्मा लिइकन कसरी त्यो ठूलो देहलाई ।
तारे केलौ घुमाऊँ भरछ अब यहाँ भक्तिको भाव खाली ।।४।।

संस्कृत

त्वचित्रामुण्डहस्ता शवहृदि विलसत्पादतोवस्थिताऽपि ।
अंहौघान् नाशयन्ती पवनयसि सती दर्शनाप्तान् तवैव ।।
व्याप्तैकां चिन्मयीं त्वां परिसर मनिशं पूतभावाः श्रयन्ते ।
किंकृत्वा स्नापयामि वृजिनमलयुतोभावनाशौचशुद्धः ।।५।।

नेपाली

मुर्दाका छांतिटेकी उठिकन रहने मुण्ड हात्मा लिएकी ।
देखिन्छ्यौ नै अनौठा हुनत अति कडा पाप् पखाल्ने भएकी ।।
चिद्रूपी एक् तिमीमा वरिपरि सबले घेर्दछन् शुद्ध भाव्ले ।
तिम्लाई लौ नुहाऊँ ममलिन कसरी शौचको शुद्ध भाव्ले ।।५।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

पञ्च कृत्वैक धारा त्वमसि हि सकलं नो त्वदाधार भूतम् ।
क्लेशैः शून्या 'स्त्वमस्व' ह्यपहरसि सतां पञ्च दुःखंसमस्तम् ॥
भोज्यैः पञ्चाभिभूतै र्यमयसिसकलान् क्षुत्तृषार्त्तान् समस्तान् ।
स्नाने कार्येत्वदीये त्रप्यति च मनः पात्रपंचामृतेन ॥६॥

नेपाली

हुन्नन् पांच् क्लेशतिम्रा तर पनि सबको पंचदुःख् नाश पाछ्यौं ।
पांचैको तत्व खाना वितरण त गरी भोकप्यास् नाश गछ्यौं ॥
तिम्रो स्नान् गर्न लज्जा छ भरिकरको व्यर्थ यो पञ्चपात्र ।
आधार् पंचीकरण्का भइ पनि न कुनै छैन आधार सत्र ॥६॥

संस्कृत

लिप्ते ! पंचामृतेनाऽवयव रसमयि ? स्नेहिते स्निग्धभावे ? ।
भूयः कोष्णेन तारे ? तवपदकमले क्षालये पाथसाहि ॥
एकं चिन्मात्र शुद्धा प्रकृतिरसयुता कल्पिताऽसि त्वमम्ब ? ।
त्वत्स्नाने भावमीहे ह्यवयव रहिते कल्पिते वारिणाहि ॥७॥

नेपाली

पंचा मृत्लेपिएकी अवयव रसिली वाहिरी भित्र चिल्ही ।
यस्तीको पाउधोऊँ सुखद सलिलको उष्णताले पखाली ।
तारे ? एक शुद्ध चित्छौ प्रकृति रसहुँदा अंगहीन् कल्पनाकी ।
हे आमा स्नान तिम्रो हृदय पुट महाँ राख्दछू यो निहाली ॥७॥

संस्कृत

शार्दूलीय त्वचाभिः कटितटमभितः छादयन्त्यै हि तारे ? ।
तुभ्यं किंहचर्पयेऽहं रुचिर वसनकं त्वं दिशां वस्त्र भूद्धि ॥
कन्थावस्त्रं च रौकमं करकलित मिदं भावयित्वा हृदैव ।
तारायाः पाद भक्त्या शरण मु पगतो हयर्पये हे शरण्ये ? ॥८॥

नेपाली

बाघ्को छाला भिरेकी कटितट सबमा देखिनेछ्यौ नि भारी ।
देवि? दिग्वस्त्र धारी भुवनकी जननी के चढाउँ म सारी ॥
कन्था हात्मा लिएरै यसकन सुनको संझिई भावनाले ।
ताराको पाउ पर्छू शरणलिनु हवस् अर्पणा गर्छु प्रेम्ले ॥८॥

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

तारा धाराम्बुम ध्यात् कलयित सलिले पञ्चपात्रे सलीलं ।
स्मारं स्मारं सुमेध्यं तवचरणमिलन् वंशपुण्य प्रसादः ।।
एषोऽयं तारिके ? त्वाऽऽचमयति सलिले-संञ्चिते ? मात रेतद् ।
त्वत्पादोद्यत्प्रसादा दमृतमयरसैर्ह्यर्पयध्वं सुतान् नः ।।९।।

नेपाली

तिम्रो आधार तारे ? सलिलमयको विश्वबाटै उचाली ।
संझी संझी सुमेधा जिउन सलिलनै पंचको पात्रमाली ।।
पाऊमा प्रश्रिजाने जनम अघिको वंशपुण्य प्रसाद्ले ।
अर्पन्छू तृप्ति दिने चमन दिनुहवस् पाउको सौधजल्ले ।।९।।

संस्कृत

मुक्तहारेण वक्षः करधृतसकलैः कंकणैः शोभितासि ।
स्थानेऽलङ्कार युक्ता त्वमसिहि भवती सर्पभूषाऽभिव्याप्ता ।।
प्रेम्णैकं भावमीहे कलयतु भवती मत्करालम्बभूषाम् ।
एतादृश्यै किमेतद् वितरणमपि हा ! व्यर्थ मेवार्पयेऽल्पाम् ।।१०।।

नेपाली

मुक्ताहार् छातिमा छन् करतिर झललै झल्किने कंकणै छन् ।
तत्तत्स्थान्मा छ भूषा जननि ? जसको सर्पनै टल्किने छन् ।।
यस्तो दिव्याकृतिमा अरु कुन गहना अम्बिके ? के चढाउँ ।
खालि प्रेम्भावनाको कर कलित लिने स्वीकृति लौन पाऊँ ।।१०।।

संस्कृत

संपूर्णनन्द कन्दाङ्करणरसमिलत्त्वन आमोद भूतः ।
संपूर्णानन्दकन्दे? तवसुरभियुतः सर्व्व सौगन्ध जातः ।।
एतद्गन्धाऽनुलेपं सुरभितमलये भक्तितो जातमास्तांम् ।
अन्वग्भावं नदिव्यं तदपि कलयतु त्वकृते कल्पितं हि ।।११।।

नेपाली

पूरा आनन्द दायी सुरभितनु लिई पुष्टि गर्ने सबैको ।
संपूर्णानन्दकंदे ? जननि ? सुरभिहो खुस्बु ज्यादै छ तिम्रो ।।
आल्हाद् गर्दो छ चन्दन् मलयगिरिजयो भक्ति शून्यै वनेको ।
अन्वग्भाव् यो नहोला तदपिलिनु हवोस् तारिणी नितिभेको ।।११।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

सर्वे मग्नाः क्षताब्धौ क्षततनु सकलं नास्ति सर्वा ऽक्षतोऽ पि ।
मात स्त्वं हयक्षतासि सकल जनिभृतामेकसत्ता स्वरूपा ।।
भूयासु स्त्व त्कृपातो जनियुत सकल अक्षता वो हि दासाः ।
सञ्चित्यैवार्पयेहं धवलित गणिता अक्षता प्रेम भक्त्या ।। १२ ।।

नेपाली

साराक्षत्मा डुबेका क्षततनु सवका छैन क्वैक्षत् नभेको ।
माताहौं एक सत्ता सकल जगतको एक अक्षत् स्वरूप्को ।।
अक्षत् सब्लाई राख्नोस् अनुचर सवहुन् भाव यस्तो लिएर ।
अर्पन्छू अक्षतायो धवलर्फिंजसरी एक एकै गिनेर ।।१२।।

संस्कृत

तारे ? त्वद्वाटिकाया भवभवमभितः स्वैरितः पादपेभ्यो ।
जातानाँ भिन्नकानाँ प्रकृति विलसतां सौम्यकानां सुमानाम् ।।
पुञ्जै श्चित्रैः कृताभीरजत सुखचितैर्मालिकाभि स्त्वदङ्गम् ।
तारेऽ हं भूषयेऽहं तवचरणमिलन् सौमनस्यं गृहाण ।। १३ ।।

नेपाली

तारे ? तिम्रो वगैंचा वरिपरि सुखले स्वच्छ आफै खुलेको ।
धेरै फुल्का रमौला वहुविधविरुवा देखि आफै फुलेको ।।
वीच् वीच्मा फूलका छन् रजत खचितको मालिकाले भवानि ? ।
अर्पी अर्पी सिंघार्छु जननि ? लिनुहवोस् पाउको भक्तठानी ।।१३।।

संस्कृत

धूपाय्न्मानसोऽस्मि ह्याधिमहिकठिनाऽ सत्प्रपञ्चैः प्रपञ्चैः ।
संसर्गा ज्जातधूपो द्रुततरमनसा धूपनाशाय तारे ? ।।
सद्य स्त्वां धूपयामि ह्यतिशय सुखदे ? जिघती धूपपुञ्जम् ।
मामेवं त्वं विधेहि स्फुट घटित दृशा भावुकं धूप हीनम् ।।१४।।

नेपाली

मन्मा छन् पीर धेरै भुवन तलविषे दुःख झूटो प्रपञ्च ।
झन्भो संसर्ग तातो अनित हिमलिने झट्टमन्को छ अञ्च ।।
आघ्रापण् दिन्छु झट्टै भगवति ? सुखदे ? धूप् दिई वार वार ।
भावुक् हूँ लौ मलाई स्फुट नजर दिई धूपले शून्य पार ।।१४।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

तारेऽहंहृद्य पर्येद स्तव चराणमिल च्चूर्णकै र्धूसरास्यः ।
प्रज्ञा ज्योति स्सुदीप्तं कथ महह मुधादीपकं ज्वालयामि ।।
नैवेद्यं विश्वमेकं रुचिकर मधिकं चार्पये किंभवत्यै ।
विश्वेषां त्वं विभर्त्री स्मरयति भवतीं नाम विश्वंभराते ।।१५।।

नेपाली

तारे ? अर्पेर वस्छू भगवति ? प्रभुको पाउको धूलि फुस्रो ।
प्रज्ञा ज्योति स्वरूप्मा झललमकसरी दीप बालेर फोस्रो ।।
के के नैवेद्य अर्पूं रुचिकर अधिकै विश्वनैवेद्यले नै ।
विश्वात्मा विश्व भर्त्री स्मरण मन हुने नाम विश्वंभरानै ।।१५।।

संस्कृत

क्षुत्तृ ष्णार्त्तान् समस्तान् प्रति दयितमना क्षुत्तृषानाशनाय ।
प्रारंभान्नस्य कालाददनवितरती कुर्वती प्राण रक्षाम् ।।
एता दृक्षासि तारेऽ प्रकृति कर पुटेनैव पानीयमस्वाऽ ।
हं तुभ्यं चार्पयेदः चरणजल–सुधा–प्राणरक्षांविधेयम् ।।१६।।

नेपाली

भोक् प्यास्ले दुःखभेका जन प्रति करुणा राखने दुःख नाश्ने ।
आरम्भै देखि खाना सवितरण गरी प्राणका त्राण गर्ने ।।
यस्ती आमा तिमी हौ प्रकृतिकर दुना पात्रले जल् चढाऊँ ।
भन्ने यो धारणा हो चरण जलपिई प्राणलाई वचाऊँ ।।१६।।

संस्कृत

स्वान्तेमे जात काम स्तरुरिव प्रसरद्बद्धमलो वलिष्ठः ।
अस्मिन्निष्पत्तिरिष्ठा प्रचुर रसयुता हृयर्पये भिन्नकास्ता ।।
कामं प्राप्तु समीहा सफलयतु सती जन्म–जन्मान्तराणाम् ।।
संसाराब्धे र्हिं पारं गमयतु सकलान् त्वत्पदासक्त चित्तान् ।।१७।।

नेपाली

ठूलो मेरो मनैको रथ सरितरुको मूलछन् खूब् बलियो ।
यस्मा फल्ने अनेकौं फलविकसित ली अर्पने हूँ रसीलो ।।
पाऊँ निष्पत्ति तीनै सकल वलदिने जन्म जन्मान्तरैको ।
संसार् पार्गर्न सक्ने प्रणत जनदया जो हजुर्मा भएको ।।१७।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

सैलश्रीपुष्पचूर्णसुखदिर–सुरभिनव्यताम्बूलपत्रम् ।
भक्त्या तारेऽर्पयित्वा प्रकृति विलसिते ? भव्य मावेदयामि ।।
शब्द ब्रह्मप्रतीकंभगवति ? दयिते ? नाम संकीर्त्तनं ते ।
वक्काकाशै हि भाव्यं घटयतु भवती स्पष्ट वाग्यज्ञ लग्नम् ।।१८।।

नेपाली

सुख्मेल् ल्वाङ चून्मिलेको खयर सहितको यो विडा पानको छ ।
अर्पी यो विन्ति गर्छु प्रकृति हजुरमा भव्यताको हुनेछ ।।
आवाज ब्रह्मको हो भगवति ? मुखले नाम कीर्त्तन् गरेरै ।
मुख्को आकाशले होस् विशद बचनको यज्ञ गर्ने भएरै ।।१८।।

संस्कृत

नैकश्री पूर्णयुक्ता भगवति भरिता तांत्रिकाये समासन् ।
तैस्तैः राप्तप्रसादं करकलितमथोसिद्धिमापु र्दुरापम् ।
तैस्तैराप्तं प्रसादं कलयितुमपि नः सर्व्वशोऽस्ति स्पृहानः ।।
आप्वा तत्ते प्रसादं करकलित पुटो भूय एवार्पयेऽहम् ।।१९।।

नेपाली

कैञ्यौं, श्रीयन्त्रका नै गतिविधि बुझिली तन्त्र जान्ने भए हुन् ।
तिन्ले तिम्ले लिए हुन् भगवति ? प्रभुको तत्व, खास् सिद्ध भे हुन् ।।
तीती सिद्धि लिनाको अधिकमन हुँदा हातजोरी छ विन्ती ।
गर्छु तिम्रो प्रसाद मकन दिनु हवोस् फेरि फेरी छ विन्ती ।।१९।।

संस्कृत

त्रैलोक्यानां प्रदीपे ? परतर सुखदे ? चिद्घनात्मा त्वमेव ।
भक्त्या नीराजये किं तव चरणशिलन् विश्व चक्षुः समेताम् ।।
देदीप्यज्योतिषोऽग्रे तिमिर घनसमं हार्द मज्ञानकं मे ।
हातुं त्वाँ भ्रामयेऽहं करकलितमिदं दीपपुञ्जं प्रदीप्तम् ।।२०।।

नेपाली

तिनै लोक्मा उज्याली अधिक सुखदिने विश्व आँखा भएकी ।
चित्यात्मा रूपतिम्रा चरणतल झुकी वत्तिको श्रेणिवाली ।।
नीराजन् के चढाऊँ कलुषित मनमा स्वच्छता होस् भनेर ।
वस्छु दीयो घुमाई कर युग तलमा भक्तिले प्रश्रिएर ।।२०।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

हे तारे ? राजसेत्वं ललित सुमनसां भिन्नतिष्पत्तिकानाम् ।
उद्याने हर्म्ययुक्ते विकसित कुसुमे पादपानां वहूनाम् ।।
नूनन्ते विश्वमेतद्धयतनु तनुयुतं पुष्पितं सद्विलक्षम् ।
एतादृश्यै भवत्यै कथमहह मुदा चार्पये पुष्पपुञ्जम् ।।२१।।

नेपाली

राम्रा राम्रा सुमन्का विविध फुल्हुने हर्म्यले खूब् सजेको ।
तिम्रो ठूलो शरीर्ले सब भरित हुँदा विश्व यो नै रहेको ।।
देखिन्छन् यो बगैंचा सरि भुवनमहाँ यो अनौंठा फुलेको ।
यस्तीमा के म अर्पूं अहह खुसि भई पुष्प यो अञ्जलीको ।।२१।।

संस्कृत

नामोच्चारेण यस्या विवशपरवशो जन्म जालस्य दुःखम् ।
विध्वंस गोष्पदेन सह लवृशमिव यो याति पारं भवाब्धेः ।
रामेणोपास्यमाना प्रणतज.नसुखा रावणानांवधार्थे ।
जाताते चार्पिताऽस्ति करयुगपुटिता सौमनस्याञ्जवौयम् ।।२२।।

नेपाली

तारा यो नाम तिम्रो विवश पर भई जोखुला शब्द गर्छ ।
त्यस्को संसार सानो सुखसित तरने गोस्पदैनै ठहर्छ ।।
तिम्रो आराधनाले दशरथ सुतले रावणादीजिते झन् ।
तिम्लाई अर्पिएको चरणतलविषे भक्तिपुष्पाञ्जली हुन् ।।२२।।

संस्कृत

तारा त्वं बुद्धिदात्री त्वमसि हि धिषणा विश्वपानीयमध्यात् ।
प्रादुर्भूता यतस्त्वं त्वमसि हि सरसां सद्वती भारतीति ।।
संपद्यन्तेहिप्राज्ञा परमधिषणया यांत्वमेवाऽऽश्रयन्ते ।
प्रज्ञायैतेर्पितास्तिकलित सुमनसां मञ्जुपुष्पाञ्जलीयम् ।।२३।।

नेपाली

तारा प्रज्ञादिनै हौ मति पनि तिमिनै विश्व पानी भरेको ।
भैत्यस्को वीच देखी प्रभवहुन गयो वीज सार स्वतैको ।।
तिम्रो आराधनामा सकल जड मति वुद्धिमान् झट्टहुन्छ ।
यस्ती प्रज्ञा तिमीमा अवचित फुलको पुञ्ज यो अर्पिइन्छ ।।२३।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

फुल्ले बाह्योऽन्तराले शतदश कमले ह्यारचक्रेऽ ल्पनादैः ।।
श्वासात्तं कम्पयित्वा तव पद कमले मे विमृज्याऽ श्रुचक्षुः ।
प्राप्तां चोपायनान्तान् प्रकृति–रचितकान् राजराजोपचारान् ।
अर्पेऽहं त्वत्प्रणामे हृदि ननु कलये सर्व्वचर्य्यां सपर्य्याम् ।।२४।।

नेपाली

वाहिरी भिन्न फुल्ने दशशत कमलै चक्रमा नाद गर्दै ।
सो ऽ हं ले कम्प गर्दै पनि सङ झरने पाउमा आँसु पुछ्दै ।।
जे जे पाएँ सबै यो प्रकृतिरचितको राजराजोपचार ।
तारे अर्पे र बस्छू प्रणति तति गरी विश्व भोगो पचार ।।२४।।

इति

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

उग्तारास्तवकम्

स्वरुपपरिच्छेदः

संस्कृत

वन्दे विश्वस्य मातः ? भविककृतिमयीं स्मेरवक्राम्बुजाँ त्वाम् ।
पदमं खड्गं कपालं ह्यपर करतले हस्त मेकं वहन्तीम् ।।
प्रत्यालीढाऽङ्घ्रि पद्मां शिवहृदि भवती मीश्वरीं नीलभासाम् ।
दौर्भाग्यं नाशयन्तीं जननि? परतरा माश्रये ह्युग्रताराम् ।।१।।

नेपाली

ढोग्छू माता भविक कृति हुँदा मुस्कुराहट् मुहार :
वाहूली चारलेली कमल असि तथा हस्त फेरी कपाल ।।
पाऊ आफ्नो वसाली शिव हृदय विषे नील कान्ति उज्यालो ।
नाश् गर्ने दुर्गतीको शरण छु पदमा उग्तारा हजुर्को ।।१।।

संस्कृत

तत्सद् ब्रह्मप्रकृत्याः परिसरमभितो ब्रहमविद्याऽ सिसाक्षात् ।
ह्रीं रक्ता पिंगलास्त्री परतरविशदा हूँ कृति त्वं स्वरूपा ।।
सेयं स्वच्छातिहृद्या समहृदय गता तत्त्रयी साम्यरूपा ।
मात स्तारे ? न जाने भगवति ? भवतीकिं स्वरूपा विलक्षा ।।२।।

नेपाली

तत्सद् ब्रहम प्रकृत्या वरिपरि रहने ब्रहमविद्या प्रभु हौ ।
हींकार् हौ वर्ण रातो कपिल रङमिली स्त्रीं भनी आकृति को ।।
हूँकार् नै स्वच्छता हो हृदय कमलमा वासगर्ने स्वरूप्को ।
ताजूफ् भैमै न जान्ने प्रभु हजुरको साम्य भै तीनगुण्को ।।२।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

शुभ्रद्रंष्टा सुरम्या परमगहनका साट्ट हासा कराला ।
मुण्डानां मालिकाभिः परिनिहितशिरःकन्धरे ? कृष्णवर्णे ?।।
कर्त्री धर्त्री कपालं च निज करतले तारिणि ? वामनाङ्गि ? ।
रक्षन्ती सर्व्वदेहं त्वमसि हि जननी मां सदाऽ नुगृहाण ।।३।।

नेपाली

सैतो दाँत् उच्छिटेकी परम गहन की अट्ट हाँसो भएकी ।
मानिस्को मुण्डमाला पहिरन जसका मेघझैं वर्णकाली ।।
सारै पुड्की शरीर्की करकलित छ जसको कैंचि आर्को कपाल ।
यस्ती आमा तिमीहौ मकन गर दया देह सारा समाल ।।३।।

संस्कृत

नाऽहं जानामि मातः परतरवपुष स्तद्विराड्रूपकस्य ।
एकं जानामि ताराकृतिमय जगतीं कल्पितां कल्पयामि ।।
त्वन्नाम्नां स्वच्छभावाद् गणयितु मसहात् केवलं तारयेति ।
इत्येवं प्रार्थयेऽ हं तवचरणमिलन्नार्त्तनादं करोमि ।।४।।

नेपाली

आमा यो हूँ न जान्ने परतर प्रभुको त्यो विराट्को स्वरूप ।
खाली जान्ने महूँ यो सकल विहितको विश्वकोनै स्वरूप ।।
ज्यादै उग्रिन्छ मन्मा तरगिनति गरी नामको ख्याल हुन्न ।
शक्छू तारे भनेरै प्रभु पद तलमा आर्त्त भै नाद गर्न ।।४।।

इति

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

उग्रतारास्तवकम्

स्तुतिपरिच्छेदः

संस्कृत

ये ये पाद प्रपन्ना श्रितनतिततयो लब्धसायुज्यमुक्ताः
तत्तत् सिद्धै र्गणैस्तै र्ननु परविभवा भक्तहस्तैकलग्नाः ।।
तारे ? सिद्धीश्वरत्वा त्प्रकृति– रचनया गद्यपद्यात्म वाचाम् ।
वाग्देवी सिद्धि–दात्री त्वमसि हि जननी वाक्यसिद्धिं लभेयम् ।।१।।

नेपाली

तिम्रो पाऊ कमल्को श्रित भइ नतिले प्राप्त सायुज्य हुन्छन् ।
साथै सिद्धि विभूति अरुगणजति छन् भक्तका हात पर्छन् ।।
तारे सिद्धी श्वरी भै प्रकृति रचितमा गद्यपद्यादि सिद्धि ।
दायी वाणीश्वरी हौ जननि ? भगवति ? पाउँ लौ वाक्य सिद्धि ।।१।।

संस्कृत

श्रीणां वृद्धित्व–हेतो र्भगवति ? विजये ? भाससे श्रीस्वरूपा ।
भक्तानां शत्रुताया अपहरसि सदा नामतः कालिकेति ।।
वाच्छक्तिं संप्रदात्री जननि ? हि जगतां तारिणी दुर्गतीनाम् ।
एतादृक्षाऽ सि तारे ? कुसुममनसि संस्थापितुं त्वां सहेयम् ।।२।।

नेपाली

श्रीको वृद्धित्वलागी भगवति ? विजये ? भाग्य लक्ष्मी स्वरूप ।
भक्तमा शत्रुताको अपहरण दिने कालिकात्मा हजूर ।।
वाणीमा शक्ति भर्ने जगतकि जननी तारिणी दुर्गतीको ।
तिम्लाई शुद्ध प्रेम्ले कुसुम हृदयमा राख्न पाउँ सदायो ।।२।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

स्वज्योंति र्भाषणादि श्रवणमननदृङनिश्चयादिक्रियाभिः ।
सर्वेषांप्राणिनांहि हि हृदय सरतिजे ? भासतेऽभ्य र्णमेव ।।
अस्मा द्धेतो स्तवाऽऽस्ते हृदि कमल–गुहायामधिष्ठानमेतत् ।
यल्लभ्यं सर्व लोकैः स्थल जल नभसामाश्रयाऽऽसंश्रिता त्वम् ।।३।।

नेपाली

तेजीलो सुन्नु बोल्नु मनन अनि गरी हेर्नु तैकात गर्दी ।
इत्यादि प्राण काम गरिकन मुटुमा उग्घिएकी नगीच्की ।।
मुट्ठी झैं हृत् गुफामा रहिकन सबमा लोकले पाइने जो ।
स्थल्मा जल्मा वियद् मा सब सङ रहने तारिणी हौ तिमी त्यो ।।३।।

संस्कृत

शुद्धे ? चैतन्यरूपे ? स्थिरचरसकले मर्त्य–पक्षि–क्रियात्मा ।
कार्यात्मादि प्रशस्तं स्थिति वितति युतं ब्रह्म रूपं तवैतत् ।।
एतस्याऽहं विजाने सद सद विरलात् श्रेष्ठ एवासि तारे ।
दोषाकूक्ता विद्यसे नो रविरिव जनित स्त्वत्त एवं चिदाऽ सि ।।४।।

नेपाली

स्थल्मा चर्मा सबैमा स्थिर र अनि चरा मा अनी कर्म्मरूप ।
कारण्को आत्मतामा स्थिति विति सबमा ब्रहम को रूप् हजूर ।।
माया सद् हेतु देखि जगत अरु असत् कार्य भन्दा ठुलो छौ ।
निर्दोष् भैखूब उज्यालो हजुर रविझैं सर्व चैतन्य रूप् छौ ।।४।।

संस्कृत

चक्रे सर्व्वान्तराले हृचर इव त्वमसि हृत्कपाटं समन्तात् ।
नाडयः सर्व्वा विभिन्ना हृदयम भिगता यर्हि बुद्धिर्हि साक्षी ।।
तत्तत्वं ह्यात्मरूपं वहुविधमननक्रोधनप्राभृतीय ।
सोपाधित्वा दिव त्वं जननि ? ननु सदा दृश्यसे यत्त्वमेव ।।५।।

नेपाली

पाऽग्रोको बीच काठ्झैं जुन हृदय विपेयुक्त नाडी जती छन् ।
त्यस्का साक्षी भएका मति भर सबका एक आत्मा रहेछन् ।।
त्यो नै देखिन्छ एकै वहुविधि थरिको पर्न जांदा उपाधि ।
यस्तो तत्व प्रभूको भगवति ? जननि ? स्पष्ट नै छौ नि औधि ।।५।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

चैतन्यानां स्वरूपे ? तव ह करुणया संभवः शब्दकानाम् ।
अर्थाऽऽपत्तौ रवाणां रसनमपितथा छन्दसां संविधानम् ।।
राहित्ये विघ्नकानां भवति हि सकलं भासमानं हि विश्वम् ।
यद्यस्ति त्वत्कृपांनो न भवति सकलं जायमानं हित्वत्तः ।।६।।

नेपाली

हे चेतन्य स्वरूपे ? रहिकन करुणा शब्दकानै प्रसूति ।
अर्थापत्ती हुनाले रस वहुत हुने छन्दका छन्द वृत्ति ।।
निर्मूलै विघ्नको भै सकल चहकिलो विश्व यो झल्किदोछ ।।
यो तिम्रो नै कृपाले सकल जगतमा देखिदो जो भएछ ।।६।।

संस्कृत

स्वदूनां सड्रसानां गुणभरिततया भास्वती वाङ्मयी श्रीः ।
अस्या अभ्युन्ततित्वे जनन–समुदये स्याद्धि कामस्य पूर्त्तिः ।।
कर्त्रीमापाद्य लोके सुकृत–वहुतयाऽ लक्ष्मी–शून्यं करोषि ।
तारे ? त्वं सुनृतावाक् सुरभिरिव भवसि काम दोग्धृी शुभानाम् ।।७।।

नेपाली

मीठा मीठा रसीला समुदय गुणले वाङ्मयी चंकिदोश्रीः ।
संस्कृतको उन्नतैमा सकल जनविषे पार्दछ्यौ चित्तको श्री :।।
अश्रीहट्तैं सुवासैं मगमग भरिने कामनापूर्ण गछ्यौं ।
तारे ? वाक् कामधेनु प्रगुण गुणभई भव्यता पूर्ण पाछ्यौं।।७।।

संस्कृत

वर्षत्तुं त्वं त्वमस्वा ह्यहमपि भवदीयो हिभृत्योऽ स्मि शाली :
हेमन्तत्तौं कलायादिसदृश मपिनो प्राण त्यागँ करोमि ।।
एकत्तौं द्वौहिमासौ श्रवण सहितया पौर्णमास्या सहाऽऽस्ते ।
तैवं रा भाद्रमासो यदि च नभवतो द्वौतदाऽहं म्रियेऽस्मि ।।८।।

नेपाली

तारे ? वर्षा तिमी हौ मपनि हजूरको भृत्यहूँ शालिधान्य ।
हेमंत्तैमा चनाझैं म सकरि जिउने साथभै अन्य अन्न ।।
द्विमैल्ला एक ऋतूमा प्रकृतिचलनले श्रावणै खासता हो ।
रा हो यो भाद्र मैल्ला यदि दुइ पनि न हुने सत्य भैलौ मरें हो ।।८।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

यद्यप्ये कर्तु रस्ति प्रकृतिरपितथा भिन्नता त्वत्प्रकृत्या ।
संदृश्यन्ते तथात्वे स्थिततति वहुवद् ब्राह्मिमशक्ति स्तथैव ।।
वैभिन्योपासकानां समुदय सरणौ भावना–भिन्नताभिः ।
काली तारे त्यभिख्यां प्रणिहित मनसाकीर्त्तयन्तो भवेम ।।९।।

नेपाली

जस्तो एक् भै अनेकौं ऋतु ऋतु प्रकृति झैं अनेक देखिदै छन् ।
त्यस्तै ब्राह्मी स्वशक्ति स्थिति जति वहुधा झैं सदा झल्किइन्छन् ।।
यो हो पूरा उपासक् वहु वहु थरिका भावनाभिन्नताले ।
तारा काली भनेरै भजन गरि रहूँ एक शक्ति स्वमन्ले ।।९।।

संस्कृत

वौद्धानां व्यापकत्वे नवयुगमभितः आगतानां कृतीनाम् ।
सद्धर्म्मे भ्रष्ट नष्टे भुविविचरतां शङ्करार्चार्यकाणाम् ।
शास्त्रार्थायाऽऽ गतानां जननि ? ननु त्वया शक्तिवादे परास्तः ।
एकतादृक्षासि मात स्त्वमसि हि विजया मां जयं प्रापयस्व ।।१०।।

नेपाली

वौद्धैले ढाकि हाले सकल जगतमा जो अघिल्लो पुरानो ।
सारा भो धर्म्म भ्रष्टै भुवन गुरु भई त्यो समाल्दै विरानो ।।
घुम्ने नेपाल देशमा जननि ? हजुरले शङ्कराचार्यजीको ।
गर्नू भो हार, तारे ? विजय गरिदिनोस् सव् वहस्मा छुटेको ।।१०।।

इति

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

उग्रतारास्तवकः

प्रार्थनापरिच्छेदः

संस्कृत

जीवोऽ दृष्टस्य हेतु र्वहुल विविधकंकर्मनित्यं करोति ।
नाना योनीश्च लब्ध्वा प्रमदमदयुतः कृच्छतां वै भुनक्ति ।।
दुःखाऽ दुःखोपभोगानुसरण मभितो भिन्न कायान् श्रितास्ते ।
उत्पन्नाः सन्ति नष्टा भगवति सुभगे ? तारिणि ? त्रायतां न. ।।१।।

नेपाली

त्यो हो जीव् जो न देख्ने प्रचुर थरिको कर्म्म नित्यै गरेर ।
भिन्नै पाएर योनी सुख सहितवा दुःखनै भोग्छ धेर ।।
सुख् दुख्को भोग् पछाडी लिइकन वहुधा मर्त्य ज्यूमा खचाऊ ।
पैदा भैनाशिने जो भगवति ? जननी जीवलाई वचाऊ ।।१।।

संस्कृत

विश्वं विश्वं नितान्तं रविरिव छविना छादय ञ्ज्योतिरूपः ।
आसंसारात्प्रकाशो नभइवसहसा दुर्ग्रहो व्याप्तरूपः ।।
आदर्शेऽ लौकिकत्वे प्रतिफलितमितं चेतये विम्वमेकम् ।
श्रद्धाभि र्भक्तिभिस्ते स्थिरतर–मनसा प्रार्थयेऽभ्यर्चनाय ।।२।।

नेपाली

विश्वैलाई विछट्टै अनुपम छविले सूर्यझैं छाउने जो ।
संसार भर्‌मा प्रकाश भइकन नभझैं पक्रिनै झन् कठिन् त्यो ।।
ऐनामा तारिणी नै प्रतिफलित हुने विम्वको रूप जानू ।
भक्तिश्रद्धा लगाई झनस्थिर मनले तारिणी पुज्न पाऊँ ।।२।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

सत्वादीनां गुणानां निधिरसि भवती त्वंसमा ह्युग्रतारा ।
दुःखौघात्तारयन्ती सुखयसि भुवने तारिणी नाम सार्थात् ।।
नास्त्यस्माकं छटा हि सरसरचनया गद्य–पद्यात्म–लेखे ।
तास्ताः शक्तीश्च दत्वा झटिति कुरुदया भृत्यकान् त्वं विभर्षि ।।३।।

नेपाली

सत्वादीतीन गुण्का निधि हजुर मै साम्य छौं उग्रतारे ।
दुख्बाटै तारनेही सकल भुवनमा तारिणीसार्थनाम्ले ।।
गद्य श्लोकादि लेख्ने खनि वहुथरिको उग्रतारा तिमी ही ।
तीती शक्ति मपाउँ झट दिनुहुन करुणा ली दिनोस् भृत्य भछ्यौं ।।३।।

संस्कृत

यस्याः प्राप्ते स्वनन्या बहुल–विषयके प्राप्तिरापद्यते नो ।
यस्या मानन्दतायां न भवति परमाऽ निर्वृतिः सानवाच्या ।।
ज्ञातायां ज्ञेयकानां स्थिरचर मखिलं बोध्यते वस्तुजातम् ।
सान्तर्दिव्या कथं नो निशितधिषणया बोधितव्याऽऽ द्यशक्तिः ।।४।।

नेपाली

जस्को प्राप्तित्वभन्दा अरु थरि थरिको लाभको हुन्न खांचो ।
जस्मा आनन्दताले अरु सुखहरूको चाहना हुन्न फांचो ।।
जुन् जान्दा जान्नु पर्ने अरु हरु न हुने जंगम स्थावरादि
यस्को पत्तालिनामा क्षम हुनकसरी सक्तछु आद्यशक्ती । ।।४।।

संस्कृत

तारे ते पाद युग्मे सकल सुर नुते स्याद् दृढा लीन भक्तिः ।
मङ्क्षू तारे निहन्त्री सकल कलुषजं विश्व–दुःखस्य जालम् ।।
तेऽ नुक्रोशं समस्तं गमयतु भुवनेऽ लौकिकं लभ्यलाभम् ।
एतं याचेऽ म्विकेऽ हं तव चरणमिलन्मौलि–पात्रं दयायाः ।।५।।

नेपाली

तिम्रो पाऊँ छ सारा सुरहरू खुसले प्रश्रिने ठाउँ एक ।
सारा दुःख् नाश गर्ने अब म यसमा लीन हूँ भक्त एक ।।
तिम्रो पूरा दयाले चरणतलविषे भक्तहूँ यो म झुक्छु ।
आमा त्यो दिव्य पाउँ भर भुवनमा जो दया पात्र को हूँ ।।५।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

संसारो विभ्रमोऽ यं निरसन ममुनो भूयते बोधताभिः ।
तारोऽसि त्वं सुबोधं कुरुत करुणया नो समायाति तत्वम् ।।
तस्याधिष्ठान मेकं मम न किमु मनो मैव तद्वोधयित्वा ।
संसारे मे जनित्वं निरसय भवती त्वंसती ह्युग्रतारे? ।।६।।

नेपाली

संसार् चक्का समान् हो गरुँ भनि यसको संनिवृत्तित्वखास ।
आज्ञान् जड् नाश गर्ने सकल सुख दिने तत्वको ज्ञान होस ।
यो तत्व ज्ञान आफै हृदय कमलमा बस्न आउन्न तारे ?
तस्मात् त्यो ज्ञान पाउँ भव जननको नाशिद्यौ उग्रतारे ? ।।६।।

–इति–

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

उग्तारास्तवक:

भक्तिपरिच्छेदः

संस्कृत

वेदं सम्यक् पठित्वा नच वितरणास्रोतपोभि र्नयागैः ।
यद्यस्ति त्वकृपां नो भगवति ? भवती दर्शनं नो ददासि ।।
एकं मूढाय मह्यं तव चरण मिलद्भक्तिनम्राय दत्ताम् ।
रूप द्रष्टव्यकस्या भवति करुणया दृष्टिपातं सुमूर्त्तेः ।।१।।

नेपाली

श्रौती विद्या पढेरै तर पनि न हुने दान यज्ञक्रियाले ।
आमा खाली हुने हो परतर करुणा साथको दृष्टि पाल्ले ।।
यो हूँ मूढो न जान्ने प्रभु चरणमा प्रश्रिएको छु खाली ।
बक्स्योस् वेजोड मूर्ति प्रभु हजुरको देख्न पाउँ निहाली ।।१।।

संस्कृत

तारे ? त्वत्सेवया नो जनि रपनुदतु यत्त्वरा त्वं प्रसीद ।
सापद्या भक्तिरेवं परसुखदिशती शारदेऽहं प्रपन्नः ।।
याविद्या सा नवद्या परिकलित लषद्भक्तिमार्गैक लभ्या ।
ता विद्या मह्यमेवं दिशतु भगवती भव्य रूपासि तारे ! ।।२।।

नेपाली

तारे ? सेवा गरेरै जनन छुटिरहोस् स्राक् हुनोस्लौ प्रसन्न ।
भक्तिको मार्ग को यै परम सुख दिने सारदे छु प्रपन्न ।।
जुन् हो निर्दोष विद्या जननि ? चरणको भक्तिले पाइने जो ।
त्यो विद्या बक्सनु होस् भगवति ? सबको भव्यको रूप त्यो हो ।।२।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

तारे ? तुष्टे रुपाय स्तव चरण मिलन्ती दृढा भक्ति रेका ।
एतज्जाने सदैवं भगवति ? भवती स्वैरिता सास्ति नित्या ।।
भक्तर्नाऽन्यो वलम्वः खलु बुधविबुधत्वेचते भक्तयधीने ।
एतद्ज्ञातुं प्रसक्त भंम विकल मन स्तारिणि ? त्वय्युपेयात् ।।३।।

नेपाली

पाऊमा प्रश्रिने जो दृढतर मनले तारिणी खुस् हुने हो ।
यो मात्रै जान्न सक्छु ध्रुवछ सवमा भक्तिस्वच्छन्दताको ।।
तिम्रै प्रेम्माझुलेको पर पनि नभई आश्रयाधीनता मा ।
ज्ञान्विज्ञान् पाउनाको हर हर मन यो लीन होवोस् तिमीमा ।।३।।

संस्कृत

स्तोत्राणां तावकानां पठनरततया भक्तयभीप्सा सुसत्याम् ।
आयात्येषा हठाद् ट्राङ्तहि भवसिमयाऽऽयाहि शक्ताऽपि चोक्ता ।।
एतस्मा दुक्तितोऽपि नहि नहि मनुते साहि भक्तिः सदामे ।
ह्योभूयान् नित्यमेवं भगवति वरदे ? तारिणि ? त्राहि भक्तान् ।।४।।

नेपाली

तिम्रो नै स्तोत्र सारा पढन मन दिई धेर आसक्ततालै ।
भक्ति श्रद्धा हुँदामा दृढसित उनको हुन्छ आवागमन्ले ।।
तेसै आएर साथै मसंङ रहु तिमी भन्न लाग्दा नमान्ने ।
पाउँ यस्ती म भक्ति दृढसित वरदे? होऊँ लौ दुःखनाश्नै ।।४।।

संस्कृत

यैविध्योपायकाना मकलयन विधेर प्यनाधारकत्वे ।
पानीयं नो यथास्ते नहि भवति तथा मुक्तिर स्तैकभक्तेः ।।
एतस्या सद्विभंशं तव चरण मिलन्तोऽवबोधं निमील्य ।
सन्तः सन्ति हि लुब्धा भगवति ? मतिदे ? त्वद् दृढां भक्ति माप्तुम् ।।५।।

नेपाली

गर्दा भिन्नै उपायै पनि तर नहुने भै अनाधार महाँ ।
पानी अड्नै नसक्ने सरह भगवतीं मुक्ति नै हुन्न त्यहाँ ।।
जाहाँ लोकेश्वरीको चरण युगलको प्रश्रिने हुन्न भक्ति ।
यो जानी लुब्ध हुन्छन् सकल जनहरू भक्ति आसक्ततालीं ।।५।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

प्रारम्भे भोजने हि प्रतिकवल मथो प्रीति मापाद्य देह– ।
रक्षाय जाठराग्निः घटयति पचनं केवलं खाद्यमेव ।।
तद्वत्त्वद्भुक्तिलाभाद् यतनमपि विना क्षीयते साह्यविद्या ।
त्वद्भुक्ते र्जायतेशं दिवसमनु दिनं हृद्यात्मसाद्भव्यमेव ।।६।।

नेपाली

खानामा लागि पर्दा कवल कवलमा प्रीति पाइन्छ ज्यूको ।
रक्षाको निंति खाना थरि थरि सबको पाकमा वह्नि जस्तो ।।
तारा भक्ति हुनासाथ् प्रयतन नभई हुन्छ नास् यो अविद्या ।
ताराका साथ मिल्ने अनुदिन सुखको प्राप्ति नै हुन्छ विद्या ।।६।।

संस्कृत

यस्मै नो रोचते सा परिणति सुभगा मुक्ति दात्री हि भक्तिः ।
सद्यो नष्ठां गृहीत्वा नरतनुभृतनुं तस्य देहो हि व्यर्थः ।।
किं किं कर्त्तव्य मूढोऽपर पर भुवने भारभूतः पृथिव्या ।
एता दृक्षोऽस्मि मातः प्रणयतु सततं भक्ति शुद्धा ध्वनीनम् ।।७।।

नेपाली

पाई मानुष्य चोला रुचि पनि न हुने भक्तिमा व्यर्थ हो त्यो ।
किंकिंकर्त्तव्यमूढो क्षितितल भरको भारको भूतनै हो ।।
यस्तो मूढो छु तारे ? भगवति दिनुहोस् भक्तिको शुद्ध वाटो ।
आखिर्मा काम लाग्ने भगवति दिनु होस् पाउमा मिल्न साटो ।।७।।

संस्कृत

क्षिप्तंवारि समुद्र ए व भवति दुग्धं हि क्षिप्तंपयः ।
क्षुद्राकाश पृथक्कृते सति महाकाशोहि संपद्यते ।।
जीवस्यापि परात्मनो न मनसा पार्थक्य भावं भजन् ।
स्थातुं त्वत्कृपया पतामि पदयोः हे तारिके ? सर्व्वदा ।।८।।

नेपाली

पानी हुन्छ समुद्रमा जलदिए दूध्मा दिए दूधझैं ।
कुम्भाकाश मिलेर एक जसरी बन्ने महाकाश झैं ।।
जीवात्मा र परात्मका फरकको ख्यालै न राख्ने सब ।
तारे ? यो क्षमता म पाउँ सुखदे ? यो विन्ति गर्छु अब ।।८।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

विष्णोः शक्ति स्त्वमेव त्वमसि पशुपते ब्रांम्हि–शक्तित्वमेव ।
एवंकारं समर्था प्रकृतिवलयुता सक्षमा सर्व्वदेहे ।।
त्वत्तोऽसंकीर्णतायां शव सदृशतमा सर्व्व एव त्रिलोक्याम् ।
संपद्यन्ते हि तारे ? सकलवलजवां त्वामहं भावयामि ।।६।।

नेपाली

शैवीं ब्राह्मी तिमी हौ भुवन भरणकी शक्ति नै वैष्णवी हौ ।
साराको शक्ति नै हौ प्रकृति वल दिने देहको शक्ति नै हौ ।।
तारा देखि अलग्मा शव सरह हुने देखिदाछन् त्रिलोक्मा ।
यस्ती तारे? सबैको सवल जव हुने संझना गर्छू मन्मा ।।६।।

इति

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

उग्रतारास्तवकम्

ज्ञानपरिच्छेदः

संस्कृत

उच्चै र्नीचै र्जगत्याः परितट मनिशं भिन्न वस्तूनि सम्यक् ।
भास्वान् यो भासयन् सन् न भवसि कति चिद् दूष्यमाणो यथावत् ।।
तद्वत्तारे ? समेषां भगवति ? जगतां हेतुरुपः प्रकाशः ।
साक्षाद् भूत्वापि यत्त्वं नभवसि जगतां तोकदोषैकलिप्तः ।।१।।

नेपाली

जस्तो उच्चारनीचा प्रभृति सकल ती चीज औवीजलाई ।
उज्ज्याली पार्न जांदैं पनि त न हुने सूर्य कत्ती खराबी ।।
त्यस्तै हे देवि ? तारे ? सकल जगतको हेतु साक्षात् प्रदीप्त ।
छौ हे तारे ? हुँदैनौ भगवति जननी स्वल्पनै दोष लिप्त ।।१।।

संस्कृत

तारे ! हीन्द्रिय गोचरस्थ वहवः सर्वे पदार्था मनो ।
युक्ता सन्ति च मायिका खलु जगत् संदृश्यते चाऽखिलम् ।।
मायायाश्च प्रकारकोहि द्विविधोऽविद्या च विद्या तथा ।
द्वैविध्ये सति लब्धु मेवमनसा विद्या–स्पृहामेव नः ।।२।।

नेपाली

तारे ? इन्द्रिय गोचरस्थ जति छन् ती ती पदार्थैं हरू ।
जहाँ सम्म गएर बस्छ मनसाथ् माया स्वरूपीहरू ।।
माया भेद दुवै प्रकार जतिका विद्या अविद्या हुँदा ।
विद्या मात्र मपाउँ तारिणी ? सधैं विद्या ममा चाख्छुँदा ।।२।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

संसारे खलु दुःखजेऽस्थिरतरे जीवो हि संसज्जते ।
विद्यां कल्पयिता प्रशस्त गतिकं ब्रह्मपृथग् विद्यते ।।
मायेशोऽप्यवधारयस्य हमथोचेज् जीव आपद्यते ।
मायां निर्विशती त्वमेव भवतीमासावितुं कामये ।।३।।

नेपाली

दुःखैको अखढा स्वरूप भवमा यो जीवले वस्नु छ ।
विद्या चाहि रचेर खूब भवमा त्यो ब्रह्मनै छुट्टछ ।।
मायाको मत हूँ अधीश भनि जो जान्दैन यो जीव हो ।
माया लाई खटाउने भगवती तिन्लाई पाउँ म यो ।।३।।

संस्कृत

या विद्या साऽनवद्या प्रकृति समयुता यान्तरङ्गा परेशी ।
स्वच्छा सत्या चिदैका परसुख मुदिता गूढ–संसार गर्भा ।।
एकोऽहं स्याम एवं परिकलित चिदि स्वेच्छयै तर्हि भासि ।
जाजागर्सि त्वमंवा सपदि विलसती तारिणी विश्वकर्त्री ।।४।।

नेपाली

जुन् हो निर्दोष विद्या प्रकृति सम हुँदा ब्रह्मको अन्तरंग ।
जो सत्य स्वच्छ एक् हो परतर सुखमा विश्वकोनै तरंग ।।
एक् मै हुँ नै तथापि प्रचुर तर बनूं कल्पना उठ्न जान्छ ।
तत्क्षण् जागृत् तिमीनै भगवति हुनगै विश्वनै बन्न जान्छ ।४।।

संस्कृत

विश्वं विश्वं सृजत्या अनुपम गुणिता ब्रहमरूपा त्वमेव ।
कुम्भेऽन्त व्यापि खेन सदृश इवगता संप्रविष्टुं प्रयासि ।।
जाते सर्व्व प्रवेशेनिजकल सकलाऽविद्ययान्तऽकृतेन ।
सँस्कार–प्रापिताऽसून् परिगमयती विम्वरूपातवैव ।।५।।

नेपाली

सारा विश्व खडाई भुवन तलमहाँ ब्रह्मको रूप तारे ? ।
गाग्रोको भित्र ढाक्ने नभ सरि पसने झैं तिमी उग्रतारे ? ।।
पस्दामा ती अविद्या अरु कति सबका साथ संस्कार पाई ।
लैजाने प्राणको नै अघि सरि जननी हौ तिमी विम्वमाथि ।।५।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

नूनं लोकोऽन्यतोऽस्ति जनन मरणके साक्षिणो नो चिदस्तः ।
चित्ताऽ विद्या चिदां योग समुदय वशतो जीव एकोऽसि तारे।
चैतन्यान्तः प्रकाशा दवगतिवशतोनाशिता यर्हचविद्याा ।।
एका संपद्यते या न सह मनसा चित्स्वरूपा तदात्वम् ।।६।।

नेपाली

हो साँच्चै लोक अर्को न त जनमरनु हुन्न त्यो साक्षि चित्को ।
खाली हो नै अविद्या अनि पछि मनको चित्प्रकाश्को समेत्को ।।
जैले नै भेट होला समुदय सवले हुन्दछौ जीव तारे ? ।।
ज्ञान्ले नाशे अविद्या मन रहित भई एक नै चित्स्वरूपे ।।६।।

संस्कृत

हे तारे ? व्यापकं खं समधिक–विपुलं भिन्नकोपाधिभिस्तत् ।
संयोगाद्भिन्नकुम्भै श्च निहित–नभसो भिन्नमा पद्यते यत् ।।
तत्तुल्यादिन्द्रियेशा दधिक बहुविधात् संविदेका हि व्याप्ता ।
दृष्टयैवैको हिजीवो न खलु बहुविधो भिन्न एवाऽवलोक्यः ।।७।।

नेपाली

हे तारे ? यो छ व्याप्तै नभछ अति ठूलो भिन्न ती ती उपाधि ।
कानै संयोग पर्दा घट घट सङमा भिन्न आकाश औधि ।।
त्यस्तै अन्तस्करण्को थरि थरि मनको भेदले एक संवित् ।।
देख्दा नै जीव तारे? वहु विध थरिका झैं भए हुन्छ चौपट् ।।७।।

संस्कृत

तिर्यगूर्ध्वं जगत्या मतल तलयोः सच्चिदानन्दरूपे ।
नव्येसि भूत भव्ये भवति च समये जृम्भमाणा सनासि ।।
जल्पन्ति ब्रह्मविद्या कुशल मुनिजनाः नेतिने तीति वाक्यैः ।
शेषे या शिष्यमाणा जननि ? पर सुखयती ब्रह्मरूपा त्वमेव ।।८।।

नेपाली

तेर्सो माथी जगत्मा तल अतलमा सच्चिदानन्द रूप ।
कैल्है हुन्नौं विनाशी व्ययित न त तिमी हुन्छदौ नित्यरूप ।।
भन्छन् वेदान्त वादी सकल मुनिहरू ह्वैन यो ह्वैन भन्दै ।
आखिर्मा शेषमान्छन् जुन पर सुख हो त्यो तिमी तारिणी नै ।।८।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

यस्या मानन्दताया मगणित परमाऽऽनन्दसंदोहमाना ।
ब्रह्माद्या स्तारतम्यैः परम–सुखयुते सागरे सन्ति मग्नाः ।।
विश्वं यद्वस्तु नूनं भवति सह यया सत्प्रपञ्चं त्वमेव ।
आज्यं दुग्धे यथावद् ह्यभिभुवन मथो ब्रह्मरूपा त्वमेव ।।९।।

नेपाली

जस्को आनन्दताको अगणित सुखमा मस्तभै मस्किने छन् ।
ब्रह्मा आदि बढाती सकल सुरहरू थोर् बहुत् सौख्यमा छन् ।।
जस्को साथ् वस्तु सब छन् परितट भवमा जो क्रियाकै स्वरूप ।
मानो ! दूध्मा घिऊझैं भर जगतमा ब्रह्मको नै स्वरूप ।।९।।

संस्कृत

मोक्षस्याऽभीप्सया योऽविरहित सकलाऽऽवासना जालमुक्तः ।
विम्वोपाधेः समेत प्रतिफलित सुखाभोग विम्वाऽभिरामम् ।।
जीवं चोद्धारयिष्यन् स्वपरतरयो र्भाव मैक्यं विजानन् ।
तारेऽ मे सद्विवेकात् कथ मपि स्वमहो पारये त्वत्कृपाब्धेः ।।१०।।

नेपाली

इच्छा राखेर तार्ने विषय कलुषको वासना जाल तोडी ।
सद्यः सुख् भोग गर्ने प्रतिफलित जुन हो विम्वको जो उपाधि ।।
जीव्को उद्धार खातिर् निजपर न भनी ऐक्यको भावनाको ।।
तारे ? प्रज्ञा म पाऊँ भवतरण हुने पूर्णताको दया त्यो ।।१०।

संस्कृत

शास्त्रोक्तै र्विविधैश्व कर्म्मवहुलै र्ज्ञानं न चा वाप्यते ।
रागो नै व विनश्यतेऽत्र कर्म्मवशतः संसार आगम्यते ।।
मुक्ते रेव कथाऽस्तु दूरत इतो वंभ्रम्यता स्या द्भवे ।
तारे? तद्विषणावलेन सततं ज्ञाने विचारो भवेत् ।।११।।

नेपाली

कैयौं शास्त्र विधात कर्म्म गरिदा तत्वार्थको ज्ञान् नभै ।
झन् राग् बढ्छ पुनः स्वकर्म्म गरिदै संसारमा फर्किदै ।।
मोक्षै कात कुरा परैतिर रहोस् संसारमा घुम्नु छ ।
तस्मात् तारि णि ? वुद्धिको बल भई ज्ञान्मा विचार् बस्नु छ ।।११।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

मूलं क्लेशस्तनो हि स्वतनु जननं कर्म्मणां खेलनेनाऽ ।
हंकारै र्देहिनां वै भवति सम महंकार एवाऽस्त्यनादिः ।।।।
विद्यायाः शून्यताया मशकल समवेऽहंकृतिः पद्यमाना ।
तप्ताऽयोगोलकेनाऽ सदृशमिव पृथङ नोऽ पि तारेऽ स्तु नित्यम् ।।१२।।

नेपाली

देहैको मूल ल्केश जनु जनम हुने कर्म्मको खेलले यो ।
देहीकोनै अहंले सकल कृति हुने आदि छैन् अहं यो ।।
विद्याको शून्यताले सव समयमा जो अहं भाव् रहेछ ।
तातो डल्लो फलाम् झैं अलग त न हुने भे पनी छुट्ट होस् ।।१२।।

संस्कृत

दृश्यं यत्सत्प्रकाशः स्फुरणमपि चिते र्भूत भव्यं भवच्च ।
दृश्यन्तेऽसत्प्रकाशोऽसदिव परिचितेस्त द्विधानं हि विश्वम् ।।
यत्तत्त्वं मार्मिकंतत् श्रुतिकमल मुखान्निसृतं चामनन्ति ।
य त्साक्षा ल्लाभ जाते जनि रपनुदति त्वं तदेवासि तत्वम् ।।१३।।

नेपाली

देख्ने जो हो सकल भुवनमा तीनकाल् भै असत्य ।
जस्तानै देखिने छन् परचितिविधिले वस्तुतः होछ सत्य ।।
तिम्रो खास् तत्व हो जो श्रुति वदनले एक स्वर् गाउँदै छन् ।
जस्को साक्षात् गरेमा अरुजनिन हुने त्यो तीमी हौनि भन्छन् ।।१३।।

संस्कृत

तारे? चित्याः स्थिरत्वे मनसि मम गते सर्व्वतो भावनातः ।
संकल्पे वा विकल्पे विरहित मनसाऽस्त्यात्म सौख्या नुभूतिः ।।
स्वात्माऽक्लेशंन जाने परतरगतिकेऽवर्णनीयं यदस्ति ।
तन्महयं संप्रदात्री सु खयतु सततं केवलं स्वात्मरूपा ।।१४।।

नेपाली

तारे ? चिन्मा मनैदी हर तरहको भावना त्याग पारी ।
संकल्पै वा विकल्पै विरहित मनभै हुन्छ आत्मानु भूति ।।
आत्मा आनन्द कस्तो मत अलिकति पनी जान्न सक्तिन अम्व ? ।
जो हो भन्नै न सक्ने मकन दिनु हवोस् हे सुखेशिस्वरूपे ? ।।१४।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

वैराग्य (निर्व्वेद) परिच्छेदः

संस्कृत

बन्धान् मोक्षान् तथाऽन्यान् निखिल सुनिहिताऽसत्प्रपञ्चा त्प्रपञ्चात् ।
ब्रह्माऽसङ्कीर्ण रूपं समभविकरं यद्विशेषं हि शिष्टम् ।।
तल्लब्धुं नः स्पृहास्ति द्विजकुल जनना त्सँस्कृते र्बाल्यकालात् ।
वृत्ते स्तारे ? प्रवृत्तेः परम सुरगवी सेवना द्वर्त्मनः स्यात् ।।१।।

नेपाली

बन्धै मोक्षै र आर्को भुवनतलविषे जो असत्य प्रपञ्च ।
त्यस् भन्दा भिन्नजो हो सकल सुख दिने आखिरी जो छ अञ्च ।।
यस्मा मेरो छ चाख द्विजकुल जनन संस्कृति स्वीयतामा ।
लाग्ने हूँ बाल देखि सुरलवजको मार्गले होस् तिमीमा ।।१।।

संस्कृत

अस्मिँ ल्लोके परत्राऽखिल–तरविषये भोग्य जातोपलब्धे ।
तद्भोगाना मभीप्सा यदि न विहिता तद्धि वैराग्य नाम ।।
एत त्संपद्यते वै परतर मुदिताऽऽधारतायां निकामम् ।
तारेऽ हं प्रार्थयेऽमुं जननि ? भगवतीत्थं सश्रद्धं विरागम् ।।२।।

नेपाली

यस लोक्मा अन्यलोक्मा वहुलविषयका भोग्यका चीज बीज्मा ।
छैनन् जसको अभीप्सा अनि सकल विषे खास वैराग्य मन्मा ।।
यस्तो पाइ न्छ साच्चै परतर सुखको देखनेको खुसीमा ।
आमा यो माग्छु पाउँ सकल विरति नै श्रद्ध वैराग्य मन्मा ।।२।।

नोटः– मुदिता (पर सुख दर्शन प्रसन्नता) यो प्राणीका दयाका आधारमा रहन्छ प्राणीमा दया सात्विक श्रद्धाबाट हुन्छ । पूर्ण श्रद्धानभै वैराग्य पाउँदैन ।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

उग्रतारास्तवकम्

भावनापरिच्छेदः

संस्कृत

तारे ? षड् दर्शनस्यकृत मधिगमनं नैव ज्ञानं मयाऽऽप्तम् ।।
विद्या मेकां हि जाने हृदि हि विमृशतां साधनं मुख्य मेकम् ।।
ग्रालम्वे ब्रह्म बोधेऽभिलषित मतितो ब्रह्मविद्यास्वरूपाम् ।।
विन्द्वा धारा त्वमम्व ! कृत कर युगलो भक्तित स्ते नमामि ।।१।।

नेपाली

सड्दर्शन्मा सवैको अवगति मननै गर्न पाएँ न मैले ।
विद्या एक् हो विचारी हृदय कमलमा साधना मुख्य जाने ।।
ब्रह्म ज्ञान्को छ इच्छा भगवति जननि ब्रह्मविद्या स्वरूप् हौ ।
विन्द्वाधार स्त्वमम्व ? कृतकरतलले ढोग्छु लौ तारिणी हौ ।।१।।

संस्कृत

नित्यं विश्वान् यथास्तेऽविषम गतितो भासमानो हि भास्वान् ।
काले काले यथाभ्रः सकल समतया वर्षति क्षेम हेतोः ।।
तद्वद् वुद्धि प्रदात्री सकल जननुते ? तारिणि ? वुद्धिविद्या ।
हीनं मां रक्षय त्वं सकल समतया वर्तितनीं भावयेऽहम् ।।२।।

नेपाली

रोजैजस्तो सबैमा अविषम गतिले सूर्य पाठ्छन् उज्याली ।
वेलैमा वर्षदै छन् विषम गति नभै मेघनै खूव् दयाली ।।
तेस्तै प्रज्ञा रहित्मा मति इलम दिने हौ तिमी साम्यताले ।
रक्षा गर्नोस मेरो सकल समतिमी मान्छु यो भावना ले ।।२।।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

संस्कृत

तारे ? विश्वस्य कर्त्री त्वमजनि सहिता देवतादौ समस्ते ।
चित्या रूपेण युक्ता सकल भुवनके लक्ष्यसे शक्ति रूपा ।।
अग्नौ त्वद् दाहकत्वं जल तुहिनतया धर्म्मिणो धर्म्मकस्य ।
ऐक्यात्ते व्यापकत्वं भगवति ? भवतीं भक्तितो भावयामि ।।३।।

नेपाली

यत्रो विश्वभनाई पनि जनम नभई देवता आदि सव्मा ।
चिद्रूपीनै स्वयं भै सकल भुवनमा देखिने शक्ति सव्मा ।।
आगो पोलें र चीसो सलिल तनुसरी धर्म धर्म्मी दुवैको ।
एकै भाव्को तिमीमा भगवति ? मनले भावना यो छ मेरो ।।३।।

संस्कृत

तारे ? दुर्गे ? त्वदीयं चरण कमलकं ह्यु ल्लसद्विष्णुकान्ता– ।
पुष्पाणां मालिकाभि र्वलयित शिरसा स्पर्शमाप्तुं ममेहा ।।
तल्लब्ध्वा नः प्रमोदाऽश्रु कलित नयने प्रेमतः संविमृज्य ।
तारां त्वां द्रष्टु मीहे पुलकित सकलाङ्गः स्त्वदीयाङ्घ्रि सेवः ।।४।।

नेपाली

विष्णु क्रान्ता जडीको कुसुम भरितको पाउको जो प्रसाद ।
शिर्मा राखी म पाऊँ जननि ? हजुरको पादमा राख्न माथ ।।
पुछ् दै हर्षाश्रु आंखा अमृत भरभरी पूर्णरोमाञ्चज्यूभै ।
तारे ? पाउँ हजुर्मा पुलकित तनुले प्रश्रिने चित्तमा भै ।।४।।

इति

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

उग्तारास्तवकम्

सिद्धिपरिच्छेदः

संस्कृत

आसंसाराद्धि व्याप्ता त्वमसि गिरिसुते ! ब्रहमशक्तिस्वरूपा ।
यद्यप्यस्ति त्वमम्वा तवचरण मिलद् ब्रहम पीठः कृपाभिः ।।
आलम्मन्ते हि भक्ता स्तव चरण मिलन्त स्तथा तन्त्रसिद्धिं ।
वर्वर्त्ति स्थानमेत न्मणिपद सहिर्न चूड शब्दान्त नाम ।।१।।

नेपाली

तारे हौ ब्राह्मि शक्ति क्षितिभरि भरछौं यद्यपि व्याप्त रूप्ले ।
हो साच्चै नै हजुर्को भगवति ? पदको हुन्छ एक् पीठरूप्ले ।।
यस्तो राख्ने कृपा हो भगतहरू त्यहीं तन्त्रका सिद्धि लिन्छन् ।
यस्तो यो दिव्य ठाऊँ मणिपद सङ्को चूडको नाउ भन्छन् ।।१।।

इति

अपराधो भवत्येव लेखकस्य पदे पदे ।
कोऽपरः सहते लोके केवलं मातरं विना ।।
कल्याण विक्रम महोद्यम सत्कृपाभिः ।
एतत्प्रकाशित महो सुकृतोज्ज्वलाभिः ।।
तस्मि न्नुदार विभवेसति किन्नु चित्रम् ।
प्रेयो हि श्रेय उभये विलसन्त्वजस्त्रम् ।।

इति

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal

CC-0. Digitized by eGangotri and MIDF- Delhi

लेखकका अन्य कृतिहरू

प्रकाशित	(१) श्री विष्णु सहस्त्र नाम स्तोत्रम् ।
प्रकाशित	(२) आदर्श महेन्द्रचम्पू ।
प्रकाशित	(३) गान्धि गीता ।
प्रकाशमा गएको	(४) आदर्श–त्रिभुवन चम्पू । (ने.रा.प्र.प्र.बाट)
प्रकाशित	(५) दुग्ध गुण ।
प्रकाशित	(६) आदर्श जवाहर लाल चम्पू ।
प्रकाशित	(७) संक्षिप्त गार्हस्थ चिकित्सा ।
अप्रकाशित	(८) चरक संहिता १ भाग गद्य पद्यमा । (ने.रा.प्र.प्र.मा गएको)
अप्रकाशित	(९) प्रसूतितन्यन् । (ने. रा. प्र. प्र. मा गएको)
अप्रकाशित	(१०) नाडी विज्ञानम् ।
अप्रकाशित	(११) सौन्दर्यलहरी
अप्रकाशित	(१२) पथ्यापथ्य विज्ञानम्

मुद्रकः– गोरखापत्र संस्थान, धर्मपथ, काठमाडौं ।

Jayatu Sanskritam, Kathmandu, Nepal